Lingua Latina cum minore flexione - Schema I

Declinationes et coniugationes servantur. Imperativus per infinitivum exprimitur. Coniunctivus ad exprimendum optativum atque ad orationem irrealem tantummodo adhibetur. Dativus et genetivus praepositionibus exprimi possunt, coniunctivusque imperfectus et plusquamperfectus pro coniunctivo praesenti et perfecto adhiberi possunt.

1. Articulus

Nullus est articulus, neque definitus neque indefinitus.

2. Substantiva

In declinationibus sunt tria genera, duo numeri, quinque casus (nominativus, genetivus, dativus, accusativus, ablativus).

- Declinatio I (mf): -as/-a -ae -ae -am -a; -ae -arum -is -as -is
- Declinatio II (m/n): -us/-er/-um -i -o -um -o; -i -orum -is -os -is
- Declinatio III (mf): - -is -i -em -e; -es -um/-ium -ibus -es -ibus
- Declinatio III (n): - -is -i =nom. -e/-i; -a/-ia -um/-ium -ibus =nom. -ibus
- Declinatio IV (mf): -us -us -ui -um -u; -us -uum -ibus -us -ibus
- Declinatio IV (n): -u, -us -ui -u -u; -ua -uum -ibus -ua -ibus
- Declinatio V (mf): -es -ei -ei -em -e; -es -erum -ebus -es -ebus

Dativus praepositione "ad" et genetivus praepositione "de" exprimi potest. Vocativus singularis masculinus in declinatione secunda terminatur in -i (si nominativus in -ius terminatur) aut in -e (si nominativus in -us terminatur). Locativus singularis in declinationibus prima et secunda formatur ut genetivus singulis, in tertiā declinatione ut ablativus singularis; locativus pluralis semper correspondet ablativo plurali.

Regula thematis -i (gen. pl. -ium) declinationis tertiae: aut thema isosyllabicum est, aut in duabus consonantibus terminatur (ut urbs), aut in -al vel -ar terminatur. Participium praesens etiam habet nominativum plurale in -ia et ablativum singulare in -i; sed, si ut nomen adhibetur, ablativus singulare in -e terminatur. Irregularia (quae thema -i- non habent): iuvenis, senex, canis, sedes, pater, mater, frater.

3. Adiectiva

Adiectiva declinantur ut nomina. Notandum est pluralem nominativum in declinatione tertia praecipue terminari in -ia secundum regulam thematis in -i. Cum adiectivum genus neutrum habet et pluralis nominativus in -ia terminatur, singularis ablativus omnium generum in -i terminatur. Adiectiva quorum singularis ablativus in -e terminatur et pluralis nominativus accusativusque in -a terminatur, sunt: iuvenis, senex (quae neutri generis non sunt), pauper, dives, vetus, necnon adiectiva comparativa.

Gradus comparativus formatur suffixo -ior (masculinum/femininum) et -ius (neutrum), pluralis nominativus neutrius -iora, singularis ablativus -iore. Superlativus formatur suffixo -issimus. Coniunctio gradus comparativi est quam.

- Exempla: bonus, -a, -um; pauper (pluralis nominativus: paupera); acer, acris, acre (pluralis nominativus: acria); omnis, omne (pluralis nominativus: omnia); ingens (pluralis nominativus: ingentia; singularis ablativus: ingenti aut ingente, cum ut nomine adhibetur).
- Alter -ra -rum, uter -ra -rum, alius, nullus, ullus, solus, totus, unus habent singularis genetivum in -īus et singularis dativum in -ī. Nemo declinatur ut nemo, nullius, nemini, neminem, nullo.

4. Numeri

- Cardinalia: unus/-a/-um unius uni unum/-a/-um uno/-a/-o, duo/-ae/-o duorum/-arum/-orum duobus/-abus/-obus duos/-as/-o duobus/-abus/-obus, tres/-ia trium tribus tres/-ia tribus, quattuor, quinque, sex, septem, octo, novem, decem etc.
- Ordinalia: primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus, septimus, octavus, nonus, decimus etc.

5. Pronomina

- Personalia: ego mei mihi me me; tu tui tibi te te; nos nostrum,nostri nobis nos nobis; vos vestrum,vestri vobis vos vobis; - sui sibi se se.
  - Nostri et vestri sunt generalia. Nostrum et vestrum sunt partitiva, ut in "unus nostrum."
  - Praepositio cum + Abl. > abl. + -cum.
- Adiectiva possessiva: meus -a -um; tuus -a -um; noster -tra -trum; vester -tra -trum; suus -a -um.
- "Quis" et similaria:
  - Pronomen interrogativum: quis quis quid; cuius; cui; quem quam =nom.; quo qua quo; pl. qui quae quae; quorum quarum qorum; quibus; quos quas quae; quibus.
  - Pronomen indefinitum negativum: quisquam quisquam quicquam
  - Pronomen indefinitum: aliquis aliqua aliquid
  - Pronomen distributivum: quisque quaeque quidque
  - Pronomen relativum: qui quae quod
  - Adiectivum interrogativum: qui quae quod
  - Pronomen indefinitum: quidam quaedam quoddam (-m + d- > -nd-)
  - Pronomen indefinitum: quicumque quaecumque quodcumque
- "Is" et similaria:
  - is ea id; eius; ei; eum eam =nom.; eo ea eo; pl. ei eae ea; eorum earum eorum; eis; eos eas ea; eis
  - Similaria: ille illa illud (ill-), iste ista istud (ist-) ipse ipsa ipsum (ips-) idem eadem idem (alii sequi is + dem, -m + d- > -nd-).

- Hic haec hoc; huius; huic; hunc hanc hoc; hoc hac hoc; pl. hi hae haec; horum harum horum; his; hos has haec; his

6. Verba

Tria themata sunt in lingua Latina: praesens, perfecta et supina (e.g. hab-, habu-, habit-). Praesens thema quinque coniugationes reddit, secundum infinitivum et **ind praes. 1sg.**: -are (-o) -ere (-eo) -ere (-o) -ere (-io) -ire (-io). Thema perfectum saepe fit per infixa -av-, -u-, -s-, -iv- adiuncta ad thema praesens, sed opus est videre dictionarium. Thema supinum saepe fit per infixum -at- (coniugationis I) aut -it- (aliarum) adiunctum ad thema praesens. Imperativus per infinitivum exprimitur. Coniunctivus ad exprimendum optativum atque ad orationem irrealem tantummodo adhibetur. Coniunctivus imperfectus et plusquamperfectus pro coniunctivo praesenti et perfecto adhiberi possunt. Agens actionis exprimitur per "ab". Res, quae actionem facit, exprimatur solum ablativo. Verbum intransitivum, et verbum quod obiectum genetivum, dativum aut ablativum regit, adhibent passiva voce ut activa voce impersonali, quasi subiectum in activa voce sit "homo".

- **Infixa indictivi et coniunctivi thematis praesentis**: **ind. praes.** -a- -e- -u- -iu- -iu-; **ind. impf.** -aba- -eba- -eba- -ieba- -ieba- ; **ind. fut.** -abu-, -ebu-, -e-, -ie-, -ie-; **con. praes.** -e- -ea- -a- -ia- -ia-; **con. impf.** -are- -ere- -ere- -ere- -ire-. Infixa -u-/-iu- et -abu-/-ebu- mutantur in -i-/-i- et -abi-/-ebi- cum terminationes praeter -nt et -ntur sequuntur.
- **Infix indictivi et coniunctivi thematis perfecti pro voce activa**: **ind. perf.** -; **ind. plpf.** -era-; **ind. perf. fut.** -eri-; **con. perf.** -eri-; **con. plpf.** -isse-.
- **Terminationes personales vocis act.**: -m -s -t -mus -tis -nt; **vocis pass.**: -r -ris -tur -mur -mini -ntur; **ind. perf. act.** -i -isti -it -imus -istis -erunt.
- **Exceptiones infxorum & terminationum**: **ind. praes. act. 1sg.** -o -eo -o -io -io; **dep. & pass. 1sg.** -or -eor -or -ior -ior; **2sg. in coni. III** -eris -eris; **ind. fut. act. 1sg.** -abo -ebo -am -iam -iam; **dep. & pass. 1sg.** -abor -ebor -ar -iar -iar; **2sg. in coni. I & II** -aberis -eberis; **ind. perf. fut. act. 1sg.** -ero.
- **Circumlocutio v. dep. et vocis pass.**: **ind. perf.** sum etc. + ppa./ppp.; **ind. plpf.** eram etc. + ppa./ppp.; **ind. perf. fut.** ero etc. + ppa./ppp.; **con. perf.** sim etc. + ppa./ppp.; **con. plpf.** essem etc. + ppa./ppp.
- **Inf. act.**: **praes.** thema praesens + -are -ere -ere -ere -ire; (**v. dep.** thema praesens + -ari -eri -i -i -iri); **perf.** thema perfectum + -isse; **fut.** esse + pfa.; **perf. fut. v. dep.** fore + ppa.; **perf. potentialis** fuisse + pfa.
- **Inf. pass. v. non-dep.**: **praes.** thema praesens + -ari -eri -i -i -iri; **perf.** esse + ppp.; **fut.** iri + ppp.; **perf. fut. v. non-dep.** fore + ppp.
- **Part. act.**: **praes.** thema praesens + -ans -ens -ens -iens -iens; **perf. (ppa.) v. dep.** thema supinum + -us; **fut. (pfa.)** thema supinum + -urus.
- **Part. pass.**: **perf. (ppp.) v. non-dep.** thema supinum + -us; **fut. (gerundivum)** thema praesens + -andus -endus -endus -iendus -iendus
- **Gerundium**: thema praesens + -andi -endi -endi -iendi -iendi (gen. -i, dat. -o, acc. -um abl. -o). **Supinum**: thema supinum + acc. -um abl. -u

- **Irregularia verba**: **inf.** esse, ferre, fiere, ire, posse, velle; **ind. praes.** sum/es/est/sumus/estis/sunt, fero/fers/fert/ferimus/feritis/ferunt, fio/fit/fiunt, eo/it/eunt, possum, volo/vis/volt/volumus/voltis/volunt; **ind. impf.** eram, ferebam, fiebam, ibam, poteram, volebam; **ind. fut.** ero/erit/erunt, feram/feret/ferent, fiam/fiet/fient, ibo/ibit/ibunt, potero, volam/volet/volent; **ind. perf.** fui, tuli, sum factus, ivi, potui, volui; **con. praes.** sim, feram, fiam, eam, possim, velim; **part. praes.** ens (vulgariter) ferens, fiens (vulgariter), iens, potens, volens, **supinum** statum (vulgariter), latum, factum, itum, potitum (vulgariter), volitum (vulgariter).

7. Adverbia

Adiectiva quae in neutro ablativo -o aut -e terminantur, adverbium in -e formant. Adiectiva quae in neutro ablativo -i terminantur, adverbium in -iter aut -e formant. Praesens participium adverbium in -nter efficit. Comparativum adverbii: -ius, superlativum: -issime. Sunt etiam alia adverbia in lingua Latina quae sine mutatione adhibentur, ut brevi, solum, una.

8. Praepositiones

Praepositiones plerumque accusativum regunt. Quaedam praepositiones regunt casum ablativum: ab, cum, de, ex, pro, sine. Quaedam praepositiones regunt utrumque casum: in, super, sub.

9. Exemplum

Pater noster, qui es in caelis, nomen tuum sanctificaretur. Regnum tuum adveniret, voluntas tua fieret, sicut in caelo et in terra. Dare panem nostrum quotidianum nobis hodie, et dimittere debita nostra nobis et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne induceres nos in tentationem, sed liberare nos a malo. Amen.